

Roller og bold

Udskoling

Klassetrin Udskoling	Tidsramme 10 - 12 lektioner	Overskrift Quidditch - en konkurrent til fodbold?
Tema Idræt og samfund	Kompetenceområde Alsidig idrætsudøvelse Idrætskultur og relationer	Kompetencemål Eleven kan anvende komplekse bevægelsesmønstre i udvikling af en alsidig idrætspraksis. Eleven kan vurdere idrætskulturelle normer, værdier og relationer i et samfundsperspektiv
Fælles mål		Læringsmål
Boldbasis og boldspil Fase 1 Eleven kan beherske tekniske og taktiske elementer i et boldspil. Eleven har viden om samspil mellem teknik og taktik i boldspil. Idrætten i samfundet Fase 2 Eleven kan diskutere samspillet mellem samfund og idrætskultur. Eleven har viden om sammenhænge mellem samfundstendenser og idrætskultur		Eleverne kan udvikle et øvelseskatalog til kaospil, hvor de inddrager tekniske og taktiske elementer og i deres argumentation begrunde spillets relevans i samfundet
Tegn på læring 1. Eleven kan bidrage mundtlig med ideer til øvelseskataloget 2. Eleven kan begrunde sine øvelsesvalg og tilpasse dem kaospillet 3. Eleven kan analysere ligheder og forskelle og perspektivere på to udvalgte boldspil (et kendt vs. et ukendt)		

Roller og bold

Udskoling

Forløbsbeskrivelse

dette forløb bliver der arbejdet der med to kompetenceområder, hvor forløbet er bygget op omkring tanken, at eleverne bliver inddraget i at udvikle eget øvelseskatalog til et færdigt spil – kaldet Quidditch.

I kompetenceområdet **"Alsidig idrætsudøvelse"** arbejder med det færdige Quidditch-spil som det allerførste i forløbet. Dette kendskab til det færdige kaospil gør, at eleverne har et bedre afsæt for at nedbryde spillet og spillets roller/spillerkvaliteter. De didaktiske afsæt for at nedbryde spillet er:

- 1) Boldspilsfamilier og boldspil – særligt kaospillet
- 2) Den dynamiske boldspilstrappe

I kompetenceområdet **"Idrætskultur og relationer"** er idræt i samfund i fokus. Vi bruger også begrebet samfund som tema for forløbet, da dette forløbs kongstanke er, at få eleverne til at forstå og analysere Quidditch-spillet med afsæt i spillets roller både teknisk og taktisk. Elever skal slutteligt i forløbet perspektivere Quidditch-spillet til et kendt boldspil evt. fodbold. Eleverne arbejder i gennem hele forløbet i den samme gruppe. Gruppearbejdet består i, at eleverne sammen udvikler et øvelseskatalog til de roller, som spillet indeholder.

Idrætsteori og idrætsmodeller

Didaktiske modeller

Temabaseret idrætsundervisning

https://vicekosmos.dk/fileadmin/user_upload/KOSMOS/Gamle_filer/fileadmin/user_upload/pjecer1/Temabasere-tldr%C3%A6tsundervisning.pdf

Boldbasis og boldspil

https://vicekosmos.dk/fileadmin/user_upload/KOSMOS/Gamle_filer/fileadmin/user_upload/pjecer1/BoldbasisOgBoldspil.pdf

Spillerkvalitetsmodellen

https://vicekosmos.dk/fileadmin/user_upload/KOSMOS/Gamle_filer/fileadmin/user_upload/pjecer1/Spilskvalitetsmodellen.pdf

Den dynamiske boldspilstrappe se video med Erik Juul, ang. brugen af boldspilstrappen på:

<https://www.youtube.com/watch?v=f7ohL7SNcJA>

Artikler

"Alle elever skal have en rolle" (se bilag 1) fra magasinet Idræt i skolen, Idrætsfaget i bevægelse, 4, 2015

Den dynamiske boldspilstrappe af Erik Juul s. 40 – 49 fra bogen Boldspilsundervisning i skolen af Anders Halling m.fl.

Tekniske og taktiske begreber af Lene Terp s. 66 - 77 fra bogen Boldspilsundervisning i skolen af Anders Halling m.fl.

Evaluering

Løbende evaluering (formativ) gennem timeouts, hvor elever og lærer går i dialog om udvalgte fagord med afsæt i tekniske og taktiske elementer samt perspektivering til samfundet.

Elevernes øvelseskataloger samles sammen og eleverne skal præsentere og vise deres øvelser for hinanden. Her afspejles elevernes færdigheder og viden igennem.

lektionsplan

Forløbet strækker sig over 10 – 12 lektioner

Materialer: Forskellige boldtyper (tennisbold, bløde bolde og evt. streetbolde), hulahopringe, kegler, små mål (evt. hockey)

Faciliteter: Kan foregå både inde og ude

1. Gang (2 lektioner)

Udskoling

Hvad skal vi lære?

Jeg kan udvikle et øvelseskatalog til kaospil, hvor jeg inddrager tekniske og taktiske elementer og i din argumentation begrunde spilllets relevans i samfundet

Intro til forløbet

Eleverne introduceres for forløbets tema og indholdsområde gennem en brainstorm, hvor de prøver at sætte ord på følgende spørgsmål. Eleverne skriver deres ord og tanker ned på post-it og hænger alle lapper op på en fælles plakat.

- Hvilke boldspil har du kendskab til fra idrætsundervisningen?
- Hvilke boldspil har du kendskab til fra samfundet?
- Hvordan kendetegner en god boldspiller efter din mening?
- Hvad er din rolle ofte i de boldspil du spiller?

Fagord

Boldspilsfamilier, kaospil, roller og spillerkvaliteter

Undervisningsaktiviteter

Introduktion og afprøvning af Quidditchspillet

Eleverne får gennemgået følgende tre ting: Boldspilstrappen (bilag 2) er et af de bærende elementer i forløbet, da elevernes arbejdsopgave med øvelseskataloget vil tage afsæt i, at de forstår at udarbejde øvelser på trappens forskellige trin. Eleverne får første kendskab til trappen bliver, at dette forløb starter på trinnet der hedder: Færdige spil (kamp). Derefter fremvises en skitse over Quidditch-banen (bilag 3) og Quidditch-reglerne (bilag 4) gennemgås. Eleverne får til opgave at stille banen op og herefter afprøves spillet for første gang. Lad spillet køre i ca. 15 min. Undervejs kan du lave 3 – 4 spilstop, så eleverne får afprøvet så mange forskellige roller fra spillet som muligt. Lige efter spillets ophør tages temperaturen på klassen som helhed og der spørges ind til, hvad deres umiddelbare reaktion er af dette spil.

Refleksionsopgave:

Hvilke roller og spillerkvaliteter er tilstede i spillet?

Eleverne skal i grupper af 4-5 pers. bidrage med deres egne erfaringer fra at have spillet Quidditch. Hver gruppe får en stor plakat, hvor de laver fire felter (en til hver rolle) til at lave stikord/noter/brainstorm ud fra følgende:

- Hvad er **holdspillernes** rolle på banen og hvilke kvaliteter skal man have som holdspiller?
- Hvad er **målmandens** rolle på banen og hvilke kvaliteter skal man have som målmand?
- Hvad er **søgerens** rolle på banen og hvilke kvaliteter skal man have som søger?
- Hvad er **baskers** rolle på banen og hvilke kvaliteter skal man have som basker?

Afprøvning af spillet igen – nu mere øget fokus på roller og spillerkvaliteter

Vi spiller Quidditch-spillet igen i 10 - 15 min. Undervejs laves der igen 3-4 spilstop, hvor hvert hold får mulighed for at skifte rolle på holdet (basker, søger, holdspiller, målmand). Der gøres denne gang brug af timeoutspørgsmål (se nedenfor) ved hvert spilstop.

Timeoutspørgsmål

- Passer jeres stikord til din oplevelse af, hvordan din rolle er på banen?
- Hvilken/hvilke af de fire roller tænker du, passer godt til dig?
- Hvilken/hvilke af de roller tænker du, er mest udfordrende for dig?
- Hvilken rolle på banen vil du helst spille?
- Hvilken rolle på banen udfordrer dig mest?

Refleksionsopgave:

Boldsprog – "Der er så meget kvinder ikke forstår" (15 min.)

Eleverne skal i grupper af 4 – 5 elever have en dialog om, hvad de kender af udtryk, som man bruger som boldspiller i diverse spil. Afsættet for gruppedialogen er at få synliggjort, hvilket sprog der er verbalt og nonverbalt, når man spiller boldspil. Eleverne skal trække på deres egne erfaringer fra holdspil, medier eller andre steder. Hver gruppe skal fortælle resten af klassen, hvilke ord de har skrevet ned og forklare, hvad ordene betyder, hvis det bliver sagt på boldbanen. Ex. "Ryg på", "Ind over", "Direkte" osv.

Når eleverne har fundet en masse ord fra mange forskellige spil, skal grupperne så forsøge at vælge de ord ud, som de mener, kan være brugbare i Quidditch-spillet.

Øve Quidditch-spillet med fokus på roller, spillerkvaliteter og boldsprog

Eleverne skal nu prøve at bruge boldsproget aktivt i spillet. Der gøres denne gang brug af timeoutspørgsmål (se nedenfor) ved hvert spilstop.

Timeoutspørgsmål

- Hvilke ord, sætninger og sprog bruger du selv undervejs i spillet?
- Hvad opfanger du at dine med- og modspillere bruger af ord, sætninger og sprog?

Forberedelse til næste gang – lektier til krop og hoved

Eleverne opgave er at de skriftligt skal besvare en boldspilsopgave som afleveres ugen efter (se bilag 5).

2. Gang (2 lektioner)

Udskoling

Hvad skal vi lære?

- Jeg kan udvikle et øvelseskatalog til kaospil, hvor jeg inddrager tekniske og taktiske elementer og i din argumentation begrunde spilllets relevans i samfundet

Opsamling på sidste gang

Elevopgaverne afleveres. Plenum omkring Quidditch-spillet med afsæt i fagordet kaospil med afsæt i den idrætsdidaktiske model Boldbasis og boldspil.

Fagord

Boldspilsfamilier, Kaospil, roller på banen, boldsprog (verbalt/non-verbalt), boldspilstrappen, spillerkvalitetsmodellen

Undervisningsaktiviteter

Eleverne nu i gang med at udvikle øvelser med fokus på tekniske færdigheder. For at blive mere kvalificeret til at lave øvelser får eleverne et oplæg ang. teknik.

Oplæg ang. Teknik (se bilag 6)

Eleverne introduceres for begrebet teknik (se bilag 6) med evt. et oplæg fra idrætslæreren. Brug også gerne boldspilstrappen igen til at vise eleverne, hvilke trin deres kommende øvelser skal befinde sig på i forhold til at holde det primære fokus på det tekniske/formelle niveau (særligt de tre nederste trin).

Opdeling af Quidditch-teknik grupper

Elevgrupper bestående af 3 – 4 personer. Lad grupper som kombinere elever med stort boldkendskab samt elever med mindre boldkendskab. Grupperne skal nu vælge en af de fire roller, som er i Quidditch-spillet (målmænd, holdspiller, basker eller søger). Gruppens opgave bliver at udarbejde 2 forskellige tekniske øvelser, der passer til den givne rolle. Grupperne skal gøre brug af den brainstorm og stikord, som eleverne udarbejder i uge 1. Disse ord kan være gode for eleverne at bruge i deres udvikling af tekniske øvelser. Lad endelig eleverne arbejde i hallen med at udvikle og skabe øvelser. Hver tekniske øvelse som elevgruppen laver, skal der laves kort beskrivelse af. Gruppen skal kunne fremvise og igangsætte øvelser for hinanden.

Timeoutspørgsmål foregår i denne uge ude i grupperne

- Hvorfor mener I, at denne øvelse i er i gang med at udvikle har fokus på tekniske færdigheder?
- Kan I beskrive, hvordan den øvelse I har gang i, passer til den rolle og de spillerkvaliteter som jeres grupper arbejder med?

Forberedelse til næste gang – lektier til krop og hoved

Som afrunding på dagens undervisning:

- 1) Uddeling af artiklen "Alle elever skal have en rolle" (se bilag 1), hvis du tænker, at den passer til dine elevers niveau. Fortæl eleverne 2 - 3 ting som de skal finde svar på i teksten, så eleverne på forhånd ved, hvad der forventes. Giv eleverne tid til at starte op på at læse artiklen inden endt undervisning.
- 2) Eleverne samles og får besked om, at deres øvelseskatalog med tekniske øvelser skal fremvises næste gang Opgaven næste gang består i: at alle grupper får 10 min. til at stille deres øvelser op og gruppen skal gennemgå øvelserne for hinanden, sådan at elevgrupperne får et indblik i tekniske øvelser inden for alle 4 roller (målmænd, holdspiller, søger og basker). Eleverne skal kunne fremvise de 2 tekniske øvelser til læreren.

3. Gang (2-4 lektioner)

Udskoling

Hvad skal vi lære?

- Jeg kan udvikle et øvelseskatalog til kaospil, hvor jeg inddrager tekniske og taktiske elementer og i din argumentation begrunde spillets relevans i samfundet

Opsamling på sidste gang

Elevartiklen gennemgås ud fra de spørgsmål. Eleverne kan byde ind med, om de er enige artiklens fokus på at spillets mange roller gør, at spillet er inkluderende. Lad evt. eleverne sammenligne Quidditch-spillet med andre kaospil (håndbold, fodbold og basket), som eleverne har spillet i skolen. Dette gøres for at få elevernes erfaringer og perspektiver i forhold til at deltage i kaospil som et spil, hvor alle kan være med uanset forudsætninger. Elevernes beskrivelser af tekniske øvelser indsamles eller sendes til læreren, der har til ansvar at samle øvelseskataloget.

Fagord

Boldspilsfamilier, Kaospil, roller på banen, inkluderende boldspil, boldspilstrappen, teknik

Undervisningsaktiviteter

Klargøring af tekniske øvelser og teknisk øvelsestræning af roller/spillerkvaliteter

Hver elevgruppe opstiller deres tekniske øvelsesstationer ud fra de beskrivelser og skitser/tegninger som er udarbejdet de foregående gange. Hver gruppe har til opgave at igangsætte deres øvelser for resten af elevgrupperne. OBS! Man kan aftale med eleverne, at de kun viser den ene af øvelserne og forklar den anden mundtlig.

Timeoutspørgsmål foregår i plenum efter hver elevgruppe har fremvist

Hvorfor mener I, at denne øvelse i er i gang med at udvikle har fokus på tekniske færdigheder? Hvordan passer de tekniske øvelser til den rolle og de spillerkvaliteter elevgruppen har arbejdet med?

Øve Quidditch-spillet med fokus på de tekniske i forhold til roller og spillerkvaliteter

Vi spiller Quidditch-spillet som afslutning på dagens undervisning i ca. 10 - 15 min. Undervejs laves der igen 3-4 spilstop, hvor hvert hold får mulighed for at skifte rolle på holdet (basker, søger, holdspiller, målmand). Der gøres denne gang brug af timeoutspørgsmål (se nedenfor) ved hvert spilstop

Timeoutspørgsmål foregår i plenum efter hver elevgruppe har fremvist

- Hvordan bruger du de tekniske færdigheder og øvelser i det færdige spil?
- Eleverne skal i uge 6 tættere på at udvikle øvelser med fokus på taktiske færdigheder. For at kvalificere eleverne til dette, vil der være et kort oplæg ang. taktik.

Oplæg ang. Taktik (se bilag 6)

Eleverne introduceres for begrebet taktik (se bilag 6) med evt. et oplæg fra idrætslæreren. Brug også gerne boldspilstrappen igen til at vise eleverne, hvilke trin deres kommende øvelser skal befinde sig på i forhold til at holde det primære fokus på det taktiske/funktionelle øvelser (særligt de tre øverste trin).

Opdeling af Quidditch-taktik grupper

I forhold til at arbejde med taktik vælges, der at arbejde med større grupper, sådan at eleverne kan få fokus på modspilssituationer og småspil. Elevgrupperne skal bestå 6 – 8 personer. Del evt. grupper op ved at sammensætte to af teknikgrupperne. Gruppernes første øvelse består i sammen at finde de taktiske elementer, som de fire roller har i spillet ud fra følgende to spørgsmål:

- Hvilke taktiske kvaliteter skal man have for at være en god søger, målmand, holdspiller eller basker?
- Hvordan kan disse taktiske kvaliteter trænes gennem modspilsovelser og småspil?

Gruppens opgave bliver at udarbejde 1 – 2 taktiske øvelser/småspil, som forsøger at fokusere på de to spørgsmål. Grupperne kan igen med fordel gøre brug af den brainstorm og stikord, som eleverne udarbejder i uge 1. Disse ord kan være gode for eleverne at bruge i deres udvikling af taktiske øvelser. Lad endelig eleverne arbejde i hallen med af udvikle og skabe øvelser. Hver taktiske øvelse som elevgruppen laver, skal der laves kort beskrivelse af samt elevgruppen skal kunne fremvise og igangsætte øvelsen/små-spillet.

Timeoutspørgsmål foregår i denne uge ude i grupperne

- Hvorfor mener I, at denne øvelse i er i gang med at udvikle, har fokus på taktiske færdigheder?
- Kan I beskrive hvordan den taktiske øvelse I er i gang med, passer til den rolle og de spillerkvaliteter, som jeres grupper arbejder med?

Afprøvning af taktiske øvelser/små-spil Læreren og elevgrupperne spørger ind efter endt øvelse med timeoutspørgsmål (se ovenfor)

Forberedelse til næste gang – lektier til krop og hoved

Eleverne får udleveret en artikel, Hvor sidder boldøjet (se bilag 7) samt en boldøjetest (se bilag 8)

4.gang (2 Lektioner)

Udskoling

Hvad skal vi lære?

- Jeg kan udvikle et øvelseskatalog til kaospil, hvor jeg inddrager tekniske og taktiske elementer og i din argumentation begrunde spillets relevans i samfundet

Opsamling på sidste gang

Der gives tid til spørgsmål siden sidste gang med fokus på øvelseskatalogets tekniske og taktiske elementer.

Fagord

Boldspilsfamilier, Kaospil, roller på banen, inkluderende boldspil, boldspilstrappen, teknik og taktik, det færdige spil i samfundet

Undervisningsaktiviteter

Elevartikel gennemgås (læs evt. denne tekst i samfundsfag, dansk)

Eleverne går sammen i par. Her skal de finde to sætninger i artiklen, som de mener bedst beskriver boldøjet. I de små tommandsgrupper skal eleverne også lave boldøjetesten. Der samles op i plenum med sætninger og test.

Tekniske og taktisk opvarmning

Elevegrupperne opstiller de tekniske øvelser fra kataloget. Opvarmningen består i, at eleverne skal afprøve øvelserne, som er i øvelseskataloget.

Spille Quidditch-spillet med fokus på de tekniske og taktiske

Eleverne spiller nu det færdige Quidditch-spil. Det primære fokus skal være på de fire roller. I timeouts snakker hvert hold om de øvelser, de har lavet til hinanden. Hvilke øvelser og små-spil passer godt til det som de forskellige roller skal kunne både teknisk og taktisk?

Timeoutspørgsmål

- Hvilken/hvilke roller i spillet føler du dig god til efter at have øvet dig på alle roller?
- Er du overrasket over, hvilken/hvilke rolle, du er blevet optaget af at lære?

Refleksionsøvelse: Kunne Quidditch-spillet blive en konkurrent til fodbold?!

Eleverne samles i plenum og bliver stillet dette refleksionsspørgsmål. Det er ikke meningen, at eleverne blot skal svare ja eller nej til dette spørgsmål. Tanken er, at eleverne får til opgave at sætte sig ind i, hvilken betydning hhv. Quidditch og fodbold har i samfundet. På den baggrund skal eleverne prøve at vurdere, hvad de mener, der skal til for, at Quidditch-spillet bliver et populært spil i Danmark.

Timeoutspørgsmål

- Hvilke kvaliteter har Quidditch-spillet set i et samfundsperspektiv?
- Hvilke kvaliteter har fodboldspillet set i et samfundsperspektiv?
- Hvad er Quidditch-spillet oppe imod i forhold til fodbold (i Danmark og på verdensplan)?

Forberedelse til næste gang – lektier til krop og hoved

Eleverne opdeles i to grupper. Halvdelen undersøger fodboldens betydningen i samfundet (i dansk kontekst). Halvdelen undersøger Quidditch betydningen i samfundet (internationalt perspektiv). Informationerne finder eleverne ved at søge på nettet.

5. Gang (1-2 Lektioner)

Udskoling

Hvad skal vi lære?

- Jeg kan udvikle et øvelseskatalog til kaospil, hvor jeg inddrager tekniske og taktiske elementer og i din argumentation begrunde spillets relevans i samfundet

Undervisningsaktiviteter

På baggrund af elevernes undersøgelser laver eleverne korte fremlæggelser for hinanden. Eleverne kan evt. bruge deres svar ud fra: Hvilke kvaliteter har Quidditch-spillet set i et samfundsperspektiv? Hvilke kvaliteter har fodboldspillet set i et samfundsperspektiv? Hvad er Quidditch-spillet oppe imod i forhold til fodbold (undersøg både i forhold til Danmark og på verdensplan)?

Afslutningskamp af Quidditch-spillet

Quidditch-spillet spilles en sidste gang i dette forløb. Undervejs laves der igen 3-4 spilstop, hvor hvert hold får mulighed for at skifte rolle på holdet og eleverne skal gerne have mulighed for at spille den rolle, som de føler, at de er blevet bedre til.

Afslutningstimeoutspørgsmål

- Hvilke nye fagord har du fået kendskab til i forløbet?
- Hvordan har det været at arbejde med roller og spillerkvaliteter i forhold til Quidditch?
- Har boldspilstrappen været brugbar i forhold til at forstå forskellen mellem teknik og taktik?
- Hvilke gode ting har der været ved at udvikle et øvelseskatalog?
- Hvilke mindre gode ting har der været ved at udvikle et øvelseskatalog?
- Er de idrætsdidaktiske modeller (boldbasis og boldspil, spillerkvalitetsmodellen og den dynamiske boldspilstrappe) en hjælp i forhold til at få styr på fagord og teori? Hvis ja, hvorfor? Hvis nej hvorfor?

Credits

Udskoling

Kære idrætslærer/idrætslærerteam

Med dette materiale i hånden får du og dine idrætsskolleger nye muligheder for at samarbejde om god kvalitet i idrætsundervisningen på både den korte og lange bane.

Den korte bane betyder, at vi i undervisningsforløbene har sat særligt fokus på:

- at hver lektion/undervisningsforløb vil have eleverne til at både at bruge krop og hoved undervejs i idrætsundervisningen og det sker ex. gennem brug af timeoutspørgsmål.
- at der til hver lektion er fokus på inddragelse af fagord, som en del af læringen i idræt.

Den lange bane betyder, at vi i gennem undervisningsforløbene har sat særligt fokus på:

- at skabe en tydelig rød tråd, hvor der er en øget sammenhæng mellem indhold og form indenfor et idrætsområde til både indskoling, mellemtrin og udskoling.
- længerevarende undervisningsforløb, som giver dig som idrætslærer og eleverne længere tid til at lære det valgte indhold og tema.

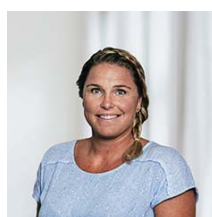
God arbejdslyst.

Udarbejdet af:

Katrine Bertelsen

Det nationale videncenter
KOSMOS
UC SYD

Camilla Daugaard

Det nationale videncenter
KOSMOS
UC SYD

For yderligere information, kontakt projektleder:

Anders Flaskager

Udvikling og forskning,
Videncenter for Sundhedsfremme,
UC SYD,
afla@ucsyd.dk